

Leliebol onder halve liter kokos

Een leliebol afbroeien onder een halve liter potgrond of kokos. Proeftuin Zwaagdijk beproeft deze teeltmethode gedurende een jaar. Automatisering van de oogst komt hiermee een stap dichterbij.

Automatisering is het toverwoord voor tuinders in deze tijd. Ook leliebroeiers doen hieraan mee, hoewel de meesten nog broeien op de oude manier. Dat wil zeggen in kisten met potgrond die met de hand of machines in de kas worden neergezet. Slechts enkelen gebruiken moderne systemen als roltafels.

Afgelopen week startte op Proeftuin Zwaagdijk in samenwerking met het PPO in Lisse een proef naar de broei op kleine hoeveelheden substraat. Dit door het Productschap Tuinbouw gefinancierde project is aangevraagd door de leden van de gewascommissie lelie van LTO Groeiservice; de broeiers zien bij deze nieuwe teeltmethode kansen voor automatisering.

Uitvoerend onderzoeker Hans Meester van Proeftuin Zwaagdijk: „Als deze proef het resultaat oplevert dat we verwachten, dan leent deze teeltmethode zich uitstekend

voor arbeidsbesparing.” Deze manier van telen brengt oogsten met een robot binnen bereik, doordat de wortels van de bollen niet in elkaar kunnen groeien. Het onderzoek is eigenlijk een vervolg op de zoektocht naar de mogelijkheden van het broeien van lilies op water. Dit is een methode die werkt, maar is voor de telers te futuristisch. „Maar we laten het nog wel meelopen in het onderzoek”, zegt Meester.

Speciale potten

De eerste proeven zijn vorig jaar uitgevoerd naast de waterbroei. Hierbij zijn de bollen in trays met kokertjes geplaatst met daarop een kleine hoeveelheid potgrond of kokos. Het resultaat hiervan vonden de telers dermate bemoedigend dat ze de teeltmethode verder uitgewerkt willen zien. De hoogte van de potten moet volgens de telers minimaal vijftien centimeter zijn, vanwege de sten-

gelwortels die de plant boven de bol aanmaakt.

Een geschikte pot bleek nog niet te bestaan. Dus gebruikt de onderzoeker stukken pvc-buis. „Een fabrikant is er niet in geïnteresseerd om speciaal voor ons 500 potten te maken”, vertelt Meester. „Maar als straks professionele broeiers met deze methode aan de slag gaan en ieder 100.000 potten gebruiken, ligt dat anders.” Verder moesten potten van verschillende diameters worden beproefd om uit te zoeken wat het ideale substraatvolume voor deze manier van broeien is. Meester denkt dat per bol een halve liter voldoende is. Dit zou de benodigde hoeveelheid potgrond voor de broei terugbrengen tot twintig procent of zelfs iets minder.

Eb en vloed of druppelaars

Ook wordt gekeken wat de beste manier van water geven voor deze methode is. Een gedeelte krijgt water in een eb- en vloedstelsel terwijl andere via druppelaars van bovenaf water krijgen. Voor de eb- en vloedmethode bestaat de angst dat de potjes van vijftien centimeter te hoog zijn om voldoende vocht bovenin te krijgen. Dat zou nadelig zijn voor de stengelwortels. Daarom is bij enkele potten onder de bol ook een beetje substraat aangebracht. „Dit moet de capillaire werking verbeteren, zodat het water wel bovenin komt”, legt de onderzoeker uit. Met druppelaars kan juist het tegenovergestelde gebeuren. De potgrond kan te nat worden, waardoor de zwakteparasiet *pythium* een kans krijgt. De verhouding tussen dosering en frequentie van de beurten zal daarbij erg belangrijk zijn.

Elke twee maanden worden nieuwe bollen opgeplant. De zes plantingen vertegenwoordigen het hele teeltseizoen. Meester: „Zo zie je wat de resultaten zijn tijdens een warme zomer, een nat najaar, de moeilijke winter en het ideale voorjaar.” Hij vindt dat de methode in elk jaargetijde bruikbaar moet zijn. Als het in een van de seizoenen niet lukt, zou het onrendabel kunnen zijn voor de broeiers.

René van den Ende

Proeftuin Zwaagdijk onderzoekt de broei van lilies in stukjes pvc-buis, omdat er nog geen geschikte potmaten bestaan.

